

Exemplar für Prüferinnen und Prüfer

Kompenzációs vizsga
az egységesített, kompetenciaközpontú írásbeli
érettségi vizsgához / érettségi és diplomavizsgához

2025. január

Magyar

Kompenzációs vizsga (1.)
Vizsgáztatói példány
(feladatsor értékelési útmutatóval)

Kompenzációs vizsgával kapcsolatos információk vizsgáztatóknak

Tisztelt Vizsgáztató!

Az alábbi kompenzációs vizsga egy vizsgatételt tartalmaz, amely több feladatból áll. Mindegyik feladatot a mellékelt szöveg(ek) figyelembevételével egy vizsgabeszélgetés keretében kell megoldani. A feladatokban mindkét követelményszint megtalálható: a *reprodukció*, *reorganizáció* és *transzfer*, ill. a *reflexió* és *problémamegoldás*. Az utolsó feladatnál a vizsgázónak önállóan, nem párbeszédese formában kell elmondania egy beszédet. Annak érdekében, hogy a vizsgázónak minden egyes feladatra elegendő ideje maradjon, illetve hogy a vizsga időtartama összesen ne haladja meg a 25 percet, ajánlatos betartani az egyes feladatoknál feltüntetett időtartamot.

A vizsgáztatói példányban a feladatokat és a mellékelt szöveg(ek)et a „Magyarázatok és megoldási javaslatok a kompenzációs vizsgatételhez” című rész követi, amely segít önnek a kompenzációs vizsga értékelésénél. A vizsgáztatói példány utolsó oldalain az ehhez a kompenzációs vizsgához tartozó értékelőlapot, valamint a kötelezően alkalmazandó javítási és értékelési útmutatót találja.

Kiemelendő, hogy a „Magyarázatok és megoldási javaslatok a kompenzációs vizsgatételhez” című részben az adott feladat lehetséges megoldásai olvashatóak, melyek a tartalmi dimenzióra helyezik a hangsúlyt. A vizsgázó a feladat meghatározásától függően akkor is teljesítheti nagyon jól az adott feladatot, ha nem mindegyik javasolt gondolatot építi be válaszaiba, ha más, tartalmilag fontos nézőpontot mutat be, vagy egy másik interpretálási lehetőséget választ.

A felkészülési idő min. 30 perc, a vizsga időtartama max. 25 perc.

A vizsgázó segédeszközként használhat szótárt.

A kompenzációs vizsga eredménye akkor pozitív, ha a vizsgázó a fontosabb területeken nagyrészt teljesítette a követelményeket.

A végső osztályzat a kompenzációs vizsga során nyújtott teljesítményből és az írásbeli vizsga eredményéből tevődik össze. A végső osztályzatról a vizsgabizottság dönt.

Téma: Barátság

Szituáció: Egy iskolai rendezvényen a barátságról beszélgetnek, illetve tartanak beszédeket a diákok. Ön is hozzászól a témához. Felkészüléséhez a mellékelt szövegeket használja fel.

Olvassa el a *ma7.sk* weboldalon 2019. július 30-án megjelent *Gondolatok a barátságról* című cikket, amelyet Zsebik Ildikó írt (1. melléklet), valamint Csíkszentmihályi Mihály gondolatait az 1997-ben megjelent *Flow – Az áramlat. A tökéletes élmény pszichológiája* című könyvből (2. melléklet)!

Dolgozza ki a következő feladatokat:

Feladatok		Követelményszintek
1.	Foglalja össze a szövegek főbb gondolatait!	1. követelményszint: <i>reprodukció, reorganizáció és transzfer</i> A vizsgarész időtartama: kb. 3 perc
2.	Elemesse az 1. melléklet szövegét a következő szempontok alapján: – a szöveg szerkezete – a szöveg nyelvezete	1. követelményszint: <i>reprodukció, reorganizáció és transzfer</i> A vizsgarész időtartama: kb. 7 perc
3.	Vizsgálja meg a szövegek kijelentéseit a saját tapasztalataival összevetve!	1. követelményszint: <i>reprodukció, reorganizáció és transzfer</i> A vizsgarész időtartama: kb. 8 perc
4.	<u>Mondjon egy beszédet</u> a témáról fiatalok előtt: – Nevezze meg a szövegek főbb gondolatait! – Hozza összefüggésbe a szövegek kijelentéseit saját ismereteivel! – Fejtse ki álláspontját arról, mit jelent a barátság egy XXI. századi fiatalnak!	1. és 2. követelményszint: <i>reprodukció, reorganizáció és transzfer;</i> <i>reflexió és problémamegoldás</i> A vizsgarész időtartama: max. 5 perc (min. 3 perc)

1. melléklet

Gondolatok a barátságról

A barátság az egyetlen ellenszere a gyűlöletnek, és az egyetlen garanciája a békének – mondta egykor Buddha, és kijelentésének ma is súlya van. Vajon a XXI. század elején léteznek még igaz barátságok? Hány barátja lehet egy embernek? Mi az ismérve a valódi barátságnak? Ezek a kérdések jutottak eszembe, amikor elhatároztam, hogy a világnap apropóján magam is elmondom tapasztalataim útján szerzett véleményem.

Zsebik Ildikó

Egy barát nem attól válik barátta, hogy folyamatosan velünk van, hanem attól, hogy tudjuk és érezzük: mindig mellettünk áll. Ha mások hátat is fordítanak nekünk, sosem kell attól tartanunk, hogy ő szúrja az utolsót¹ és egyben a legfájdalmasabbat.

A barátságban nincs alá- vagy fölérendelt viszony, csak mellérendelt van. Ahogyan feltételek, elvárások sincsenek, csak önzetlenség. A barát veled örül a sikereidnek, és veled szomorú, ha bajban vagy, ugyanakkor nem hagyja, hogy elhagyd magad, segít lábra állni. Ő a lelki szemetesládád, sokszor jobban ismer, mint te önmagadat.

Az igaz barát őszinte, nincsenek titkai, rejtegetnivalója, és ezt érzékelteti is, így te is megbízhatasz benne. Nem akar becsapni, nem érdekből, nem hátsó szándékból barátkozik veled, hanem nyílt lapokkal játszik. Ha problémátok

van egymással, azt is meg tudjátok oldani, túl tudtok azon lépni. Mindketten tisztában vagytok vele, miben volt igazatok, és miben tévedtetek, és a bocsánatkéréssel nem vártok a másokra. A barátság közös élményeken alapul, fontos tehát a bizalom, a kölcsönös megértés, a szeretet, a törődés és az elfogadás.

Nem tudom, a korábbi századokban ez a fajta barátság mennyire volt jelen az emberek életében, ma határozottan azt látom: kevés embert illet meg a megtisztelő megszólítás: Barátom. Ritkán tapasztaltam meg azt az élethelyzetet, amelyet Walter Winchell így fogalmazott meg: az igazi barát akkor jön, amikor mindenki más megy, vagy még pontosabban: A barát az, aki akkor van melletted, amikor máshol kellene lennie (Len Wein).

Manapság nagyon könnyen nevezük barátunk a másikat. Pedig mindannyian tisztában vagyunk

vele, hogy csak kevés igazi barátság van jelen életünkben. Pénz-központú világunkban annál több az érdekbártság, amelynek háttérében elsősorban az anyagi előny-szerzés áll. Ezek viszont csupán az érdekek érvényesítésének lehetőségéig tartanak. Törvényszerű tehát, hogy egyszer véget érnek. Ilyenkor szokott előfordulni, hogy az egykori „barátok” szembe kerülnek egymással, és akaratlanul is lerántják a leplet az eddig eltitkolt ügyleteikről.

Mivel nem végeztem saját kutatást, csak mások eredményeire hagyatkozhatom. Ezek szerint egy átlagembernek maximum 3–5 legjobb barátja van. Azok az idős emberek, akiket barátok vesznek körül, hosszabb életre számíthatnak. Végezetül: genetikailag hasonlítunk a barátainkhoz. A génállományunk körülbelül egy százalékban megegyezik azokéval, akiket a barátainknak választunk. ■

Forrás: <https://ma7.sk/kavezo/gondolatok-a-baratsagrol> [2024.12.04.]

Szómagyarázat:

¹ ő szúrja az utolsót: ő fog leginkább bántani, megsemmisíteni, ellenünk fordulni

2. melléklet

Flow – Az áramlat. A tökéletes élmény pszichológiája

Csikszentmihályi Mihály

[...] Mint minden igazán fontos dolog, a személyes kapcsolatok is nagyon boldoggá tehetnek minket, amikor jól működnek, és nagyon boldogtalanná, amikor nem. Az emberek környezetünk legrugalmasabb, legváltozékonyabb részét képviselik. Ugyanaz az ember csodálatossá teheti a reggelünket és rémessé az esténket. Mivel annyira függünk mások szeretetétől és elismerésétől, érzékenyek vagyunk arra, hogyan bánnak velünk. [...]

[...] Ha valaki olyan „barátokkal” veszi körül magát, akik pusztán csak megerősítik a kifelé mutatott személyiségét, akik soha nem kíváncsiak álmaira és vágyaira, akik soha nem biztatják arra, hogy új utakat próbáljon ki, akkor elmulasztja azokat a lehetőségeket, amelyeket a barátság nyújthat. Az igazi barát olyasvalaki, akivel időnként boldogozhatunk, aki nem várja el tőlünk, hogy mindig a papírformát hozzuk; olyasvalaki, aki segít bennünket az önmegvalósításban, és ezért hajlandó osztozni a kockázatban, amely minden komplex tevékenységben jelen van. [...]

Magyarázatok és megoldási javaslatok a kompenzációs vizsgatételhez

Téma:	Barátság
Szituáció:	<u>helyzet:</u> diákok beszélgetése és beszédei <u>szerep:</u> hozzászóló diák <u>címzettek:</u> diáktársak
A tétel feladatainak teljesítése tartalmi szempontból:	
Az input-szöveg(ek) lényeges gondolata(i):	A barátság napjainkban is fontos az ember életében. Ez egy olyan kapcsolat, amelyben egyenrangúak a felek, a barátok mindig kiállnak egymás mellett, segítik, támogatják és elfogadják egymást. Ennek a kapcsolatnak lényeges elemei a bizalom, az elfogadás és a közös élmények. A barát segít az önmegvalósításban.
Megoldási lehetőségek az 1. feladathoz: Foglalja össze...!	<i>Lásd fent.</i>
Megoldási lehetőségek a 2. feladathoz: Elemezze...!	<p>Szerkezete:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ cím: a témára utaló cím, nem mondat, a toldalékkal kifejezi, hogy a teljesség igénye nélkül szól a témáról (a barátságról) ■ a bevezetés viszonylag hosszú, retorikai kérdéseket tartalmaz, személyes ■ hat bekezdésre tagolódik ■ három kiemelt mondat, amelyek alcím funkcióját töltik be <p>Nyelvezete:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ választékos köznyelvi ■ tegező forma következtében erősebb a megszólítottság érzete ■ átvitt értelmű szókapcsolatok: <i>háta fordít valakinek, mellette áll, segít lábra állni, lelki szemetesláda, nyílt lapokkal játszik, lerántják a leplet</i> ■ idézetekkel (pl. Buddha) támasztja alá álláspontját a szerző
Megoldási lehetőségek a 3. feladathoz: Vizsgálja meg...!	<i>Egyéni megoldások.</i>

Megoldási lehetőségek a 4. feladathoz:	<p>beszéd diákok előtt</p> <p><i>Egyéni megoldások.</i></p> <ul style="list-style-type: none">■ az összefüggő beszédnek megfelelő szerkezeti tagolás■ a párbeszédés részben megnevezett tartalom használata és reflexiója■ érdemi helyesség■ az érvelés logikája■ a tartalomnak és nyelvezetnek a címzetthez való igazítása■ az adott szituációnak megfelelő fogalmazás
--	---

Beurteilungsraster zur Kompensationsprüfung der standardisierten Reife- und Diplomprüfung in der Unterrichtssprache

Kompetenzbereich	Teilkompetenzen	nicht erfüllt	das Wesentliche überwiegend erfüllt	das Wesentliche zur Gänze erfüllt	über das Wesentliche hinausgehend erfüllt	weit über das Wesentliche hinausgehend erfüllt
(K1) Aufgabenerfüllung aus inhaltlicher und struktureller Sicht Anforderungsbereich 1 <i>(Reproduktion, Reorganisation und Transfer)</i>	<p>kann Informationen, Standpunkte und Meinungen aus der Textbeilage/ den Textbeilagen ermitteln, strukturiert zusammenfassen bzw. einander gegenüberstellen</p> <p>kann Aufbau bzw. Argumentationslinien der Textbeilage(n) identifizieren und gegebenenfalls anhand von Textbelegen erläutern</p> <p>kann Merkmale bzw. die Intention(en) der Textbeilage(n) identifizieren und Textbelege dafür finden</p> <p>kann sprachliche bzw. literaturästhetische Besonderheiten der Textbeilage(n) identifizieren, analysieren und deren Wirkung bzw. Funktion beschreiben</p>					
Aufgabenerfüllung aus inhaltlicher und struktureller Sicht Anforderungsbereich 2 <i>(Reflexion und Problemlösung)</i>	<p>kann Meinungen, Argumente bzw. Argumentationslinien der Textbeilage(n) reflektieren und bewerten bzw. Interpretationshypothesen formulieren und anhand von Textbelegen begründen</p> <p>kann eine eigenständige Position zum Thema der Textbeilage(n) argumentativ überzeugend formulieren bzw. zu gesellschaftlichen, kulturellen, politischen und wirtschaftlichen Phänomenen treffsicher Stellung nehmen und diese bewerten</p> <p>kann themenbezogenes Sachwissen aktivieren, anwenden und gegebenenfalls Bezüge zu eigenen Erfahrungen und Werthaltungen herstellen</p> <p>kann mindestens drei Minuten zusammenhängend monologisch zum vorliegenden Thema sprechen</p>					
(K2) Aufgabenerfüllung hinsichtlich Stil, Ausdruck und normativer Sprachrichtigkeit	<p>kennt Sprachnormen und kann diese korrekt anwenden</p> <p>kann relevante Fachbegriffe anwenden und zeigt Varianz in Wortwahl und Satzbau</p> <p>kann adressaten- und situationsangemessen formulieren</p> <p>kann in Bezug auf die Textbeilage(n) eigenständig formulieren</p>					

Korrektur- und Beurteilungsanleitung

1 Erläuterungen zum Beurteilungsraster zur Kompensationsprüfung in der Unterrichtssprache

Die gesetzliche Regelung sieht vor, dass der Prüferin/dem Prüfer und der Beisitzerin/dem Beisitzer bei der Beurteilung des Prüfungsgebiets eine gemeinsame Stimme zukommt. Daher sollten stets beide den Beurteilungsraster erhalten, der der Angabe für Prüferinnen und Prüfer beiliegt.

Die Beurteilung einer Kompensationsprüfung in der Unterrichtssprache **muss** unter Verwendung des standardisierten Beurteilungsrasters erfolgen.

1.1 Aufgabenstellung

Jede Aufgabenstellung ist in mehrere Teilaufgaben gegliedert, die **alle** von der Kandidatin/vom Kandidaten zu bearbeiten sind.

1.2 Kompetenzbereiche

Der Beurteilungsraster ist in zwei Kompetenzbereiche gegliedert, die dem Beurteilungsraster der standardisierten Klausur entsprechen:

- **K1: Aufgabenerfüllung aus inhaltlicher und struktureller Sicht**
 - Anforderungsbereich 1: *Reproduktion, Reorganisation und Transfer*
 - Anforderungsbereich 2: *Reflexion und Problemlösung*
- **K2: Aufgabenerfüllung hinsichtlich Stil, Ausdruck und normativer Sprachrichtigkeit**

1.3 Notenfindung

Beurteilt werden die beiden Kompetenzbereiche **Aufgabenerfüllung aus inhaltlicher und struktureller Sicht** (jeweils bezogen auf die beiden Anforderungsbereiche) sowie **Aufgabenerfüllung hinsichtlich Stil, Ausdruck und normativer Sprachrichtigkeit**.

Jeder dieser beschriebenen Kompetenzbereiche muss in Summe (der Teilkompetenzen) positiv bewertet werden, um zu einer positiven Beurteilung der Kompensationsprüfung zu gelangen.

Wenn bei einer Prüfung **einer** der Kompetenzbereiche (K1 oder K2) nicht „überwiegend“ erfüllt ist, ist die Prüfung mit „Nicht genügend“ zu beurteilen.

Die Prüfung ist mit „Genügend“ zu beurteilen, wenn beide Kompetenzbereiche zumindest „überwiegend“ erfüllt sind.

Die Prüfung ist mit „Befriedigend“ zu beurteilen, wenn beide Kompetenzbereiche „zur Gänze“ erfüllt sind. Einzelne „überwiegend“ erfüllte Teilkompetenzen können durch „über das Wesentliche hinausgehend“ und „weit über das Wesentliche hinausgehend“ erfüllte Leistungen ausgeglichen werden.

Mit „Gut“ oder „Sehr gut“ ist eine Prüfung zu beurteilen, wenn die Teilkompetenzen der Kompetenzbereiche jeweils mehrheitlich „über das Wesentliche hinausgehend“ erfüllt oder „weit über das Wesentliche hinausgehend“ erfüllt sind.

Werden alle zwei Kompetenzbereiche positiv (= „überwiegend“ und darüber) bewertet, könnte sich eine Zwischennote ergeben. In diesem Fall liegt es im Ermessensbereich der Prüferin/des Prüfers, ob die bessere oder die schlechtere Note gegeben wird. Für diese Entscheidung ist die Aufgabenerfüllung in den einzelnen Teilkompetenzen, wie etwa Argumentationsqualität oder stilistische Qualität, noch einmal heranzuziehen.

1.4 Zur Spaltenbezeichnung des Beurteilungsrasters

Die Attribute der Spalten „das Wesentliche überwiegend erfüllt“ („die nach Maßgabe des Lehrplanes gestellten Anforderungen in der Erfassung und in der Anwendung des Lehrstoffes sowie in der Durchführung der Aufgaben in den wesentlichen Bereichen überwiegend erfüllt“), „das Wesentliche zur Gänze erfüllt“ („in den wesentlichen Bereichen zur Gänze erfüllt“, „merkliche Ansätze zur Eigenständigkeit“), „über das Wesentliche hinausgehend erfüllt“ („in über das Wesentliche hinausgehendem Ausmaß erfüllt“, „merkliche Ansätze zur Eigenständigkeit“, „bei entsprechender Anleitung die Fähigkeit zur Anwendung [des] Wissens und Könnens auf [...] neuartige Aufgaben“) und „weit über das Wesentliche hinausgehend erfüllt“ („in weit über das Wesentliche hinausgehendem Ausmaß erfüllt“, „deutliche Eigenständigkeit“, „die Fähigkeit zur selbständigen Anwendung [des] Wissens und Könnens auf [...] neuartige Aufgaben“) entsprechen den Notendefinitionen der Beurteilungen mit „Genügend“, „Befriedigend“, „Gut“ und „Sehr gut“ in der Verordnung zur Leistungsbeurteilung (vgl. § 14 LBVO). Wichtig ist, dass die Beurteilung der Prüfung entsprechend dem Abschnitt 1.3 erfolgt.

2 Gesamtbeurteilung

Da sowohl die von der Kandidatin/vom Kandidaten im Rahmen der Kompensationsprüfung erbrachte Leistung als auch das Ergebnis der Klausurarbeit für die Gesamtbeurteilung herangezogen werden, kann die Gesamtbeurteilung nicht besser als „Befriedigend“ lauten.